

Kruisspin (*Araneus diadematus*)

De foto van Marten Zijlstra

Marten Zijlstra

Van jongs af aan heeft de natuur mij geboeid. Als kind waren het de blauwe vergeet-mij-nietjes die achter ons huis aan de slootkant stonden, de watjes (Veenpluis) en de prachtige koekoeksbloemen. Als echte kwajongens zocht ik met mijn vriendjes kikkerdril en vingen we Tiendoornige stekelbaarsjes en kikkervisjes die alleen nog maar een staart hadden. Vaak kwam ik met natte kleren thuis, van top tot teen onder de modder. In het waterrijke gebied van de Echtener Veenpolder waren veel sloten en rietvelden waar het stikte van het leven en dat had toen al mijn interesse. Ook herinner ik me dat ik als kleine jongen vaak op mijn rug in het weiland lag te luisteren naar de *ljurkjes* (Veldleeuweriken), terwijl wolken in de meest bijzondere vormen langs waaiden. Daar kon ik mijn fantasie op los laten, mijn gedachten vrolijk op de loop, en eigenlijk is dat nooit veranderd.

Maar hoe meer ik mij ontwikkelde, hoe meer ik ook details ging zien. Zo vond ik de wonderen van de natuur steeds groter en mooier. Met name metamorfose en mimicry zijn zaken waar ik mij nog steeds enorm over kan verbazen. Dat een rups een vlinder wordt vind ik nog steeds onbegrijpelijk, een wedergeboorte in mijn ogen. En mimicry vind ik eigenlijk nog wonderlijker. Op iets anders lijken om jezelf te beschermen of een prooi te vangen. Het was dan ook niet vreemd dat ik op een gegeven moment de pracht van de natuur wilde vastleggen. Als jongen tekende ik veel dieren, landschappen, molens en zeilschepen. Later maakte ik foto's met dezelfde onderwerpen die ik vroeger als kind tekende.

Nog steeds ben ik trots op de beeldvullende foto van de Kievit die ik als 18-jarige maakte met mijn eerste camera. Het toestelletje had maar een 35 mm lensje, dus moest ik een hele constructie bouwen om de Kievit van zo dichtbij mogelijk te fotograferen, terwijl ik zelf op 100 meter afstand zat. Tegenwoordig is er veel betere en mooiere apparatuur beschikbaar en heb ik zelf meer kennis van fotografie. Nu kan ik situaties vastleggen waar ik destijds alleen maar van kon dromen! Zoals bijvoorbeeld de spin op de foto, die ik fotografeerde op de heide van Duurswoude. Een Kruisspin in de bloei van een Pitrus, praktisch eigenlijk niet te zien, een perfect voorbeeld van mimicry.

Om zulke kleine beestjes vast te kunnen leggen heb je speciale lenzen en technieken nodig. Je vergroot de werkelijkheid vaak meer dan dat je met het blote oog ziet. Het is me vaak overkomen dat ik een klein beestje had gefotografeerd en terwijl ik de plaat op mijn laptop bekeek, zag dat er nog kleinere beestjes op de foto stonden die ik tijdens de opname nooit had gezien. Het moeilijkste bij macrofotografie is omgaan met de scherptediepte. Je lens vergroot zo sterk en je zit met zo'n korte afstand op je onderwerp, dat met de kleinste beweging je onderwerp door het beeld vliegt. Bewegingen van jezelf, van het dier en door de wind worden door de vergroting extreem versterkt. Ik vraag mij af of insecten en spinnen meerdere facetogen hebben, omdat ze met ditzelfde optische probleem zitten.

Juist die ogen bij een macrofoto vind ik prachtig. Veel mensen zijn bang voor spinnen zonder ze ooit goed bekeken te hebben. Die angst vind ik onbegrijpelijk en is onterecht, want spinnen in Nederland bijten geen mensen en doen ons ook anderszins geen kwaad. Spinnen, maar ook zangvogels en vleermuizen, zorgen voor een zeker evenwicht in de natuur door de regulering van hun prooidieren, die voor het overgrote deel uit insecten bestaan. Helaas gaat het erg slecht met veel insecten en daardoor dus ook met spinnen. In een langdurig Duits wetenschappelijk onderzoek werd gerapporteerd dat insecten de laatste 25 jaar met 75% zijn afgenomen. Zelf kan ik dit niet met cijfers onderbouwen, maar mijn gevoel zegt dat dit ook voor ons land geldt. Insecten hebben vaak een relatie met wilde planten, maar ook daarmee gaat het niet goed. In het boerenland zijn die wilde planten namelijk vrijwel uitgeroeid en ook in natuurgebieden staan veel planten onder druk door omstandigheden van buitenaf. En in bebouwde gebieden heeft men meestal liever óók geen wilde planten, ze worden dikwijls bestempeld als onkruid, en worden snel weg geschoffeld of met bestrijdingsmiddelen verdelgd.

Diezelfde weilanden waar ik vroeger zo graag speelde en bloemen plukte, daar zijn bijna geen bloemen meer in te vinden. Ik hoor de leeuweriken niet meer, er zijn geen Grutto's, geen Kieviten en geen koeien meer in de wei. Hier maak ik mij dikwijls ernstig zorgen over en velen met mij. In het Friese lied "*It Heitelân*" wordt het mooie Friese landschap bezongen met daarin onder meer: "*Dêr 't it tilt fan fee en blommen, dêr is 't oeral Fryske grûn!*" Ik hoop dan ook om ooit weer door die prachtige Friese weilanden te lopen, door een zee van bloemen, met insecten, zangvogels en weidevogels om mij heen. Ik hoop dat we er met z'n allen voor kunnen zorgen dat ons landschap weer kan herstellen, zodat wij en onze kinderen daar nu en in de toekomst van kunnen (blijven) genieten!

Marten Zijlstra
Lauermanstraat 22
9251 BB Burgum
martenzijlstra@chello.nl